

فصل ۵

مستندسازی

شایستگی‌های فصل

- ۱ تهیه گزارش از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان
- ۲ کاربرد انواع روش‌های ثبت مشاهده از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان
- ۳ کاربرد انواع رسانه در مستندسازی فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان
- ۴ تهیه کارپوشه از مجموعه فعالیت‌های آموزشی
- ۵ مستندسازی از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان

- در گروه‌های کلاسی در مورد سؤالات زیر گفت‌وگو کنید:
- تا به حال مجموعه‌ای از عکس‌های مورد علاقه خود یا فیلم‌های مشاهده شده و... را تهیه کرده‌اید؟
 - مزایای تهیه این مجموعه را فهرست کنید؟

تعریف مستندسازی

مستندسازی تهیه مجموعه اسناد و مدارکی است که انجام یک فعالیت، از شروع تا خاتمه آن و چگونگی بهره‌برداری و نگهداری را با تحلیل و ارزیابی مربوط نشان می‌دهد.

ضرورت و اهمیت مستندسازی

ثبت تجربیات یادگیری بسیار اهمیت دارد. ضرورت آن به‌طور خلاصه شامل موارد زیر است:

- نگهداری سوابق فعالیت‌های انجام شده
- حفظ منابع اطلاعاتی استفاده شده در فعالیت‌ها
- جلوگیری از پراکندگی و تکرار فعالیت‌ها
- آشکار کردن نقص‌ها و نیازها و برنامه‌ریزی براساس نیازها
- تحلیل علمی تجارب یادگیری
- امکان بازخوانی تجربیات
- ابزاری برای الگوبرداری از تجربیات علمی

در گروه‌های کلاسی از کارگاه‌های آموزشی سایر رشته‌های هنرستان خود بازدید کنید و مستندات آنها را از فعالیت‌های آموزشی فهرست کنید و در کلاس ارائه دهید.

ویژگی‌های مستندسازی

با مرور فهرست مستندهای تهیه شده از کارگاه‌ها، در مورد روش‌های تهیه آنها با هم‌گروهی‌های خود گفت‌وگو و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

- برای مستندسازی تجربیات یادگیری ویژگی‌های زیر دادن واقعیت لازم است:
- داشتن هدف
 - رعایت ساختار صحیح
 - ذکر جزئیات رفتار و تصمیمات
 - استفاده از جداول، نمودارها، اعداد و ارقام برای نشان
 - خودداری از قضاوت ذهنی
 - ایجاد فرصت‌های یادگیری در مستندات تهیه شده
 - جذاب بودن کار و ایجاد انگیزه
 - نوآوری و خلاقیت در کار
 - قابل ارزشیابی بودن مستندات

روش‌های مستندسازی

نمودار ۱- روش‌های مستندسازی

مستندسازی را با استفاده از روش‌های زیر انجام می‌دهند:

- ۱ نوشتاری مانند گزارش نویسی
- ۲ کارپوشه مانند تهیه مجموعه‌ای از فعالیت‌های عملی
- ۳ مشاهده مانند ثبت رفتار مشاهده‌شده یک کودک
- ۴ رسانه‌های آموزشی

شکل ۱- نمایشگاه در مرکز پیش از دبستان

در گروه‌های کلاسی به تصاویر بالا با دقت نگاه کنید و در مورد روش مستندسازی آنها گفت‌وگو کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

فعالیت ۴

۱- نوشتاری: گزارش نویسی

تعریف: گزارش نویسی عبارت از شرح، تفسیر و تحلیل منطقی و متوالی حقایق، علل و مسائل برای رسیدن به راه حل صحیح است که بر دو اصل ساده نویسی و سالم نویسی استوار می باشد.

هدف از گزارش نویسی: ارائه گزارش و رساندن پیام با سرعت، درستی و روشنی است. نویسنده گزارش قادر است تصویری روشن از فکر و هدف خود را در ذهن تجسم نموده و آن را ارائه دهد.

مراحل گزارش نویسی: گزارش نویسی شامل چهار مرحله زیر است:

۱ برنامه ریزی: برنامه ریزی برای تهیه گزارش بر حسب نوع آن متفاوت است. در مواردی می توان تمام روند برنامه ریزی را در ذهن خود آماده و متمرکز کرد. در واقع اکثر گزارش ها مختصر و توضیحی است.

۲ تنظیم و سازماندهی گزارش (موضوع، مقدمه، بدنه و پایان): نحوه تنظیم گزارش، عاملی مهم در پذیرش گزارش است. ساختار و سازمان هر گزارش به طور کلی بر چهار اصل موضوع، مقدمه، بدنه اصلی (متن) و پایان قرار دارد.

۳ نگارش: در نگارش به چند نکته باید توجه نمود:

- **مرتبط بودن:** گزارش در رابطه با موضوع باشد.
- **قابل فهم بودن:** برای خواننده قابل فهم و بامعنی باشد.

■ **جذابیت:** در خواننده علاقه ایجاد کند.

■ **خلاصه نویسی:** نوشتن یک متن در قالبی کوتاه تر است بدون آنکه خللی به محتوای آن وارد شود. خلاصه نویسی بیان مقصود با کوتاه ترین عبارت است که منظور اصلی نویسنده آشکار شود.

خلاصه نویسی به دلایل زیر مهم است:

- ۱- کمک در به خاطر سپردن و از یاد نرفتن مطالب
- ۲- صرفه جویی در زمان
- ۳- کمک به تمرکز فکر و یادگیری بهتر
- ۴- تقویت بینش و رشد فکری
- ۵- بهره گیری از یادداشت خلاصه در مراجعات بعدی

مراحل خلاصه نویسی:

مراحل خلاصه نویسی شامل پنج مرحله زیر است:

- ۱- بررسی موضوع اولیه
 - ۲- مطالعه پاراگراف به پاراگراف
 - ۳- یادداشت از برداشت های شخصی
 - ۴- مقایسه یادداشت ها با متن اصلی
- روش خلاصه کردن کتاب**
- خلاصه کردن بر اساس مراحل زیر انجام می شود:
- ۱- اعلام منبع کامل کتاب (نام مؤلف، نام کتاب، سال انتشار، محل انتشار، نام ناشر، تعداد صفحات کتاب)
 - ۲- معرفی کلی کتاب (موضوع کلی، اهمیت کتاب، تعداد فصل ها و بخش ها)
 - ۳- خلاصه هر فصل به صورت جداگانه

نکته

در رابطه با کودکان خلاصه کردن با دو هدف زیر انجام می شود:

- تهیه خلاصه ای از کتاب های کودکان (تهیه کارت کتاب)
- آموزش خلاصه کردن به کودکان

■ **پایان گزارش:** در پایان گزارش نتیجه گیری، ارائه پیشنهادات و راه حل ها همراه با خلاصه نکات عمده آورده شود.

■ **پایان گزارش:** در پایان گزارش نتیجه گیری، ارائه پیشنهادات و راه حل ها همراه با خلاصه نکات عمده آورده شود.

■ **تجدیدنظر، اصلاح و تهیه متن نهایی:** در این

فعالیت ۵

- در گروه‌های کلاسی موارد زیر را انجام دهید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید:
- در مورد بهداشت هنرستان خود گزارش تهیه کنید.
- در مورد گزارش گروه‌ها گفت‌وگو کنید.
- گزارش‌ها را با هم مقایسه کنید.

۲- کارپوشه^۱

همچون نقاشی‌ها، عکس‌ها و صداهای ضبط شده از کودک در حالی که داستانی را تعریف می‌کند، را می‌توان در طول زمان جمع‌آوری و در یک کلاسور، زونکن، جعبه، پوشه یا روی یک لوح فشرده ذخیره کرد تا مورد ارزشیابی قرار گیرد.

ضرورت و اهمیت تهیه کارپوشه

- در واقع این روش مجموعه‌ای از اسناد و مدارک مربوط به روند یادگیری است.
- مربی می‌تواند به وسیله کارپوشه فعالیت‌های آموزشی خود و کودک را ارزشیابی کند و درباره نواقص و اشکالات کار اظهار نظر کرده و در رفع آن بکوشد.
- تهیه کارپوشه در ایجاد علاقه و انگیزه نسبت به انجام کارها تأثیر مثبت داشته باشد.

تعریف: کلیه شواهد و مدارک مربوط به فعالیت‌هایی را که در رابطه با موضوع یادگیری است جمع‌آوری و به صورت مجموعه کارها یا کارپوشه ارائه می‌شود. کارپوشه به دو صورت در مراکز پیش از دبستان مورد استفاده قرار می‌گیرد:

۱ کارپوشه مربی: شامل مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی انجام شده توسط مربی در رابطه با موضوع یادگیری به کودک است.

۲ کارپوشه کودک: کارپوشه‌ها، حاوی مجموعه‌ای از کارهای انجام شده به وسیله کودک است که نشان می‌دهد او چه کارهایی توانسته انجام دهد. کارهای انجام شده به وسیله کودکان منعکس کننده اهداف یادگیری است که برای هر کودک مقرر شده است. کارهای کودکان

فعالیت ۶

کلیه فعالیت‌های یک واحد یادگیری خود را در کارپوشه جمع‌آوری کرده و در کلاس ارائه دهید.

رهنمودهایی برای ایجاد کارپوشه

- نام و مشخصات خود را روی پوشه بنویسید.
- فعالیت‌هایی را که معرف هدف یادگیری است با ذکر نام فعالیت و تاریخ انجام آن و موضوع مورد نظر را در طی سال در پوشه قرار دهید.
- با ارزشیابی کارپوشه خود و کودک، نقاط قوت و ضعف آن را مشخص نمایید.

فعالیت ۷

در گروه‌های کلاسی:

- نمایشگاهی از کلیه کارپوشه‌ها در کلاس برگزار کنید.
- کارپوشه‌ها را با هم مقایسه کنید.
- از کارپوشه‌ها گزارش تصویری تهیه نمایید و در کلاس ارائه دهید.

۳- مشاهده

انواع مشاهده

مشاهده را می‌توان به دو نوع زیر تقسیم کرد:
■ مشاهده آزاد و کنترل نشده: این مشاهده به صورت کاملاً آزاد و کنترل نشده انجام می‌گیرد. مانند مشاهده بازی کودکان.

■ مشاهده کنترل شده: در این مشاهده هم مشاهده کننده و هم مشاهده شونده، تحت کنترل قرار دارند مانند کارآموزانی که با تهیه پرسشنامه به مشاهده می‌پردازند.

روش‌های ثبت مشاهده

معروف‌ترین روش‌های ثبت مشاهده شامل فهرست واری، مقیاس درجه‌بندی و واقعه‌نگاری است.

۱- روش فهرست واری: این روش یک شیوه نظام‌دار برای گزارش قضاوت‌های مشاهده‌گر یا مشاهده‌گران است. با این روش می‌توان معلوم نمود که ویژگی‌های موردنظر در عملکرد شخص مورد مشاهده موجودند یا نه. در این روش تنها بود و نبود و کمیّت ویژگی مورد نظر، ثبت می‌شود.

دیدن دقیق پدیده‌های مختلف و ثبت آنها به منظور تعبیر و تفسیر آنها برای دستیابی به هدف اولین گام در انجام مشاهده است، زیرا اهداف مشاهده برحسب جهت‌گیری مشاهده‌گر متفاوت است. مشاهده یک کشاورز، پزشک، مربی، کودک، براساس اهدافشان با هم متفاوت می‌باشند. برای مشاهده‌گر ضروری است که به‌طور دقیق منظور خود را از رویدادها، موضوعات و یا رفتارهای مورد مطالعه تعریف نماید.

ضرورت و اهمیت مشاهده

■ یکی از مطمئن‌ترین روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در مورد افراد است.

■ به شناخت دقیق و بیشتر رفتار فرد کمک می‌کند.

■ به تدارک راه‌های حمایتی و تقویتی برای کنترل رفتار فرد کمک می‌کند.

■ به کاهش دشواری‌های رفتاری فرد در خانه و اجتماع کمک می‌کند.

نمونه فهرست واری یا چک لیست

بررسی رشد اجتماعی کودک نوپا ۲۴-۳۶ ماهه

نام و نام خانوادگی کودک مکان:		تاریخ:
سن کودک:		
خیر	بلی	خصوصیات
		۱- کودک ساکت می‌نشیند و به فعالیت‌های گروه توجه می‌کند.
		۲- کودک با کودکان دیگر همکاری می‌کند.
		۳- کودک محدودیت‌ها را می‌پذیرد و برنامه‌های روزمره را دنبال می‌کند.
		۴- کودک قوانین خانه را رعایت می‌کند
		۵- کودک قوانین مهدکودک را رعایت می‌کند.
		۶- کودک از وسایل و اسباب‌بازی‌ها به‌طور مناسب استفاده می‌کند.
		۷- کودک به محیط اطراف خود علاقه نشان می‌دهد.
		۸- کودک با دیگران سهیم می‌شود.
نام و نام خانوادگی تنظیم کننده:		سمت تنظیم کننده:

۲ روش مقیاس درجه‌بندی: در مقیاس درجه‌بندی با مشاهده رفتار موردنظر، به ارزشیابی آن بین ۲ تا ۵ درجه می‌پردازند. در مقیاس درجه‌بندی، کیفیت، مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد.

نمونه مقیاس درجه‌بندی

اکثر اوقات	زیاد	معمولاً	خیلی کم	به ندرت	
					۱- می‌تواند یک دستورالعمل شفاهی را دنبال کند. ۲- می‌تواند دو دستورالعمل شفاهی را دنبال کند. ۳- می‌تواند دو صدا را به‌طور مشابه تکرار کند. ۴- می‌تواند آهنگ یا کلمات مربوط به یک شعر را به خاطر بسپارد. ۵- می‌تواند مفاهیم اساسی داستان خوانده شده را به خاطر بسپارد. ۶- می‌تواند اعداد (۱-۵)، (۳-۹-۶) و (۷-۱-۸-۴) را تکرار کند.

۳ روش واقعه‌نگاری: روش واقعه‌نگاری یا ثبت رویداد به توصیف‌های واقعی از رویدادها و اتفاقات معنی‌داری که مشاهده‌گر در نتیجه مشاهده از فراگیرنده به دست می‌آورد، گفته می‌شود. در این روش مشاهده‌گر باید هر اتفاق یا رویدادی را که هنگام مشاهده رخ می‌دهد بلافاصله بعد از وقوع ثبت کند. توصیف رویداد را می‌توان در دفتر یادداشت یا در کارت‌های مخصوص مانند نمونه‌های زیر وارد کرد.

نمونه ۱

نام مشاهده‌شونده زمان: از تا		
مکان		
تاریخ	مشاهده‌کننده	شرح واقعه

نمونه ۲

نام: مینا سن: ۴ سال	زمان: ۹ صبح موقعیت: کلاس شن بازی
------------------------	-------------------------------------

مینا با مریم مشغول شن بازی است. او با بیلچه خود، مقداری شن برمی دارد و به طرف مریم پرت می کند.
با دیدن گریه مریم، او می خندد و با بیلچه، شن ها را بیشتر به اطراف پرت می کند. با شنیدن صدای مربی، متوجه شن های ریخته شده روی زمین و گریه مریم می شود و آنها را نگاه می کند.

- رهنمودهایی برای واقعه نگاری
- تعیین نوع رفتارهایی که باید مشاهده شود.
 - شرح واقعه باید به سادگی و مختصر انجام شود.
 - موقعیتی که رفتار را معنی دار می کند باید مورد مشاهده
 - قرار گیرد.
 - رفتار مشاهده شده بدون قضاوت و نتیجه گیری ثبت
 - ثبت رفتار مشاهده شده بلافاصله پس از مشاهده شود.

به همراه هنرآموز خود در بازدیدی از یک مرکز پیش از دبستان انواع روش های مشاهده را انجام دهید و گزارش آن را در کلاس ارائه دهید.

فعالیت ۸

۴- رسانه های آموزشی

شکل ۲- رسانه ها

در گروه‌های کلاسی خود در مورد پیام شکل ۲ گفت‌وگو کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

- ۱ رسانه‌های دیداری (کتاب، مجلات، روزنامه‌ها، چارت‌ها، نمودارها، پوستر، انواع تابلوها، روزنامه دیواری و...)
- ۲ رسانه‌های شنیداری (مجموعه‌ای از صداها، نوارها، ضبط صوت، تلفن، کلام مربی، رادیو و...)
- ۳ رسانه‌های دیداری - شنیداری (تلویزیون، ویدئو، رایانه، دوربین فیلم‌برداری و...)
- ۴ رسانه‌های چندحسی (اشیای واقعی، ماکت‌ها، تئاتر عروسکی، گردش علمی، بسته‌های آموزشی و...) استفاده از هریک از این رسانه‌ها می‌تواند در آموزش مفید و مؤثر باشد. با توجه به نوع فعالیت‌ها و امکانات موجود در مراکز پیش از دبستان بیشتر به رسانه‌های دیداری - شنیداری توجه می‌شود چرا که ساخت و تهیه آن توسط مربی و حتی با همکاری کودکان امکان‌پذیر است.
- استفاده از رسانه‌های مختلف برای اجرا و بیان فعالیت‌های آموزشی لازم و ضروری است، رایانه، ویدئو پروژکتور، روزنامه و مجلات، دوربین و فیلم و... رسانه‌های گوناگونی هستند که پیام‌ها را به اطلاع دیگران می‌رسانند.
- تعریف رسانه:** به هر وسیله انتقال‌دهنده پیام یا رمز، رسانه می‌گویند.
- رسانه‌های آموزشی:** به هرگونه ابزار، وسیله یا انسانی که برقراری ارتباط آموزشی و یادگیری را آسان کند، رسانه‌های آموزشی یا رسانه یادگیری گفته می‌شود؛ مانند معلم، تخته سیاه یا وایت‌برد، پوستر، نقشه، تلویزیون، رادیو، عکس، رایانه، تابلوهای آموزشی، کتاب و... .
- انواع رسانه‌های آموزشی را می‌توان به چهار گروه تقسیم کرد:

در گروه‌های کلاسی، با مشاهده محیط اطراف، جدول زیر را کامل کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

نام رسانه	نوع رسانه
رادیو	
تلفن همراه	
تابلوی تبلیغاتی	

دانستنی‌های اصلی در طراحی

چیدمان و طراحی فضا مانند آویختن آئینه‌ها، آویزها، پرده‌های رنگین، نصب تابلوها به‌منظور آگاهی و زیبایی، نمونه‌هایی از کار کودکان یا برپایی نمایشگاه‌های گوناگون از جمله مواردی است که در مراکز پیش از دبستان باید به آن توجه کرد.

این مسئله به نوعی تشویق کودک به بحث و گفت‌وگو، بررسی عکس‌العمل آنها به آنچه می‌بینند و آنچه که انجام داده‌اند و یا انجام خواهند داد، می‌باشد. علاوه بر این نوعی ارتباط و آشنایی با دیگر کودکان است و فرصتی برای والدین که شاهد کار کودک باشند.

برای طراحی این اهداف ابتدا به شناخت رؤس اصلی کار که شامل رنگ، خط، بافت، وزن و نقطه کانونی است، باید توجه شود.

در گروه‌های کلاسی در مورد ویژگی‌های مؤثرترین روش ارائه فعالیت‌های کودکان گفت‌وگو کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

رنگ

همیشه باید به قدرت و اهمیت رنگ توجه کنید. آیا دوست دارید پنیر آبی بخورید یا گوشت سبز؟ روان‌شناسان به خوبی می‌دانند که بعضی از رنگ‌ها آرام‌بخش، بعضی فرد را عصبی و یا غمگین می‌کنند. در مراکز پیش از دبستان و برای نشان دادن کار کودکان نیز وضع به همین ترتیب است.

شکل ۳- چرخه رنگ

به همین جهت در عناوین نشریات، روزنامه‌های دیواری، علائم راهنمایی، علامت خطر یا ایستگاه‌ها از این رنگ‌ها استفاده می‌شود. رنگ‌های سرد یادآور جنگل و آب است. این رنگ‌ها مثل سبز روشن و آبی معمولاً در بیمارستان‌ها و اماکنی که شخص را به آرامش دعوت می‌کند استفاده می‌شود.

به شکل چرخه رنگ مجدداً توجه کنید (رنگ‌های اصلی زرد، قرمز و آبی در وسط به صورت مثلث‌های متساوی‌الاضلاع هستند. چنانچه دو رنگ اصلی را به نسبت‌های خاصی با هم ترکیب کنیم رنگ‌های ثانویه به وجود می‌آیند (نارنجی، سبز و بنفش) و از ترکیب رنگ‌های اصلی و ثانویه به رنگ‌های درجه سوم می‌رسیم. این رنگ‌ها براساس رنگین کمان و طیف نور است. رنگ‌های قطری روبه‌روی

در تصویر صفحه قبل، به چرخه رنگ توجه کنید. رنگ‌ها به دو نوع زیر تقسیم می‌شوند:

۱ رنگ گرم: شامل قرمز، نارنجی، زرد است و محرکی برای جلب توجه بیننده است.

۲ رنگ سرد: شامل سبز و بنفش و آبی است. این رنگ برعکس رنگ گرم عمل می‌کند.

از این رو وقتی شما از رنگ‌های گرم استفاده می‌کنید، ناخودآگاه توجه کودکان را به آنها جلب می‌کنید. استفاده از رنگ‌های شفاف قرمز، زرد و نارنجی در یک اثر هنری یا یک تابلو به مثابه آن است که رنگ به شما می‌گوید: «به من» به اینجا توجه کن. بدین ترتیب شما به هدف‌تان یعنی جلب توجه کودک یا بزرگسال رسیده‌اید.

■ در تجهیزات مراکز پیش از دبستان چنانچه دوست دارید کودکان آرام باشند از رنگ سرد می‌توانید استفاده کنید و از رنگ قرمز، برای دیوارها و یا انتخاب رنگ تجهیزات در طیف قرمز و زرد اجتناب کنید و به جای آن از چوب‌های خودرنگ استفاده کنید.

■ رنگ‌های سرد برای پس‌زمینه جالب هستند و در کادر تابلوها یا حاشیه نقاشی‌ها می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند. (بنفش کم‌رنگ، کاغذ دیواری آبی کم‌رنگ) ■ از سبز روشن به‌عنوان رومیزی و پوشاندن میزهایی که محل قرار گرفتن اسباب بازی‌های ساختمان‌سازی هستند، می‌توان استفاده کرد.

هم‌را رنگ‌های مکمل می‌نامند. (زرد و بنفش - آبی و قرمز - آبی و نارنجی - آبی متمایل به سبز و نارنجی متمایل به قرمز و...) (زرد و بنفش - آبی و قرمز - آبی و نارنجی - آبی متمایل به سبز و نارنجی متمایل به قرمز و...)

رنگ‌های اصلی بسیار درخشان و پررنگ هستند و چشم را درگیر می‌کنند. از این رو نباید بیش از حد از آنها استفاده شود. می‌توان با افزودن رنگ سفید و خاکستری (سیاه و سفید) از شدت آنها کاست.

رنگ‌های خنثی مثل سفید و قهوه‌ای روشن متمایل به خاکستری (بژ) رنگ‌شن - یخی مایل به خاکستری، بسیار دوست‌داشتنی و آرام‌بخش هستند. با ترکیب این رنگ‌ها می‌توانید رنگ‌های زیبایی را به وجود آورید. به‌طور کلی باید از همه رنگ‌ها استفاده کنید. بنابراین:

روی کاغذ با استفاده از سه رنگ قرمز، آبی و زرد (آبرنگ یا رنگ گواش) و ترکیب اندازه‌های مناسبی از آنها، انواع رنگ‌ها را نشان دهید.

فعالیت ۱۲

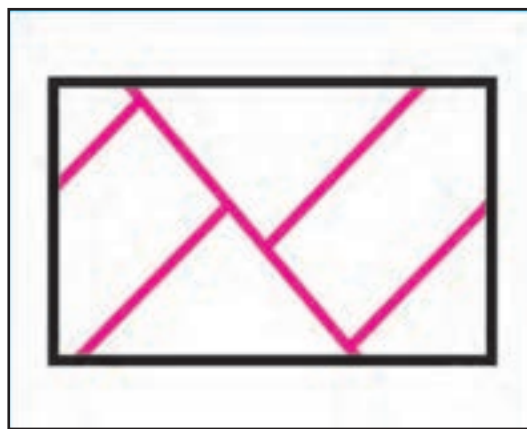
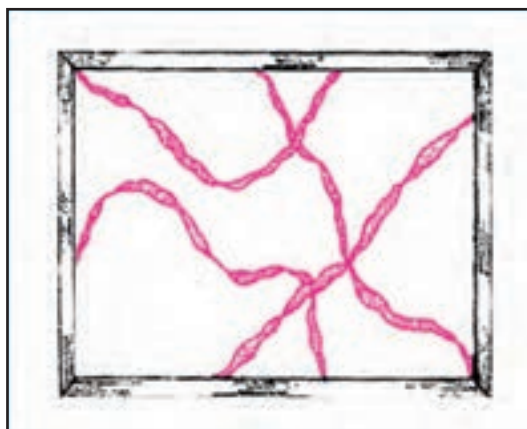
خط

فواید استفاده از خط

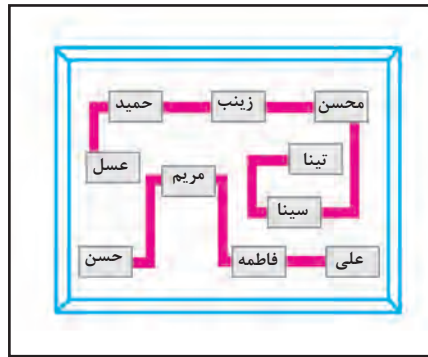
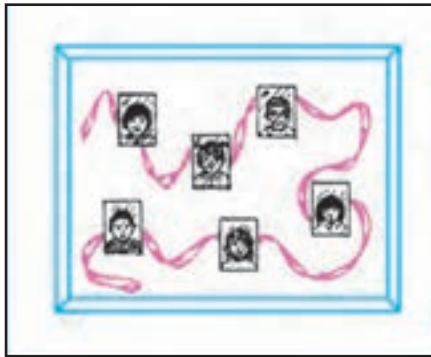
۱ تقسیم فضا (شکل ۴)

۲ راهنمایی چشم برای دیدن یک محل خاص یا یک موضوع خاص (شکل ۵)

خط نیز مثل رنگ برای جلب توجه از اهمیت زیادی برخوردار است. بعضی از خط‌ها ممتد، منقطع، راست، کج و غیره هستند.

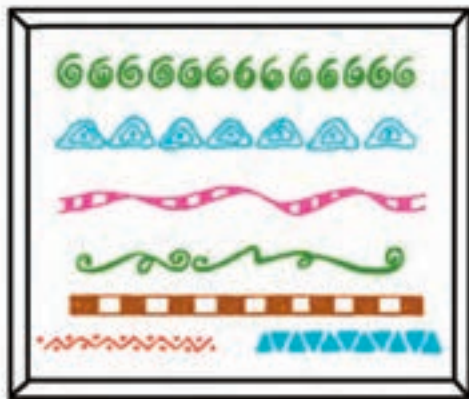

شکل ۴ - تقسیم محتوا بر اساس مفاهیم

شکل ۵- استفاده از نوار کاغذی پیچ خورده و ساده برای معرفی افراد حاضر در یک کلاس

- برای نشان دادن افق‌ها، یک نوع آرامش به تابلو می‌دهد (شکل ۶).
- برای تزیین و زیباسازی (شکل ۷).

شکل ۷- استفاده از خط برای زیباسازی

شکل ۶- خط و افق

انواع خط‌ها را با توجه به ویژگی موردنظر آنها روی کاغذهایی نمایش دهید و در کلاس ارائه دهید.

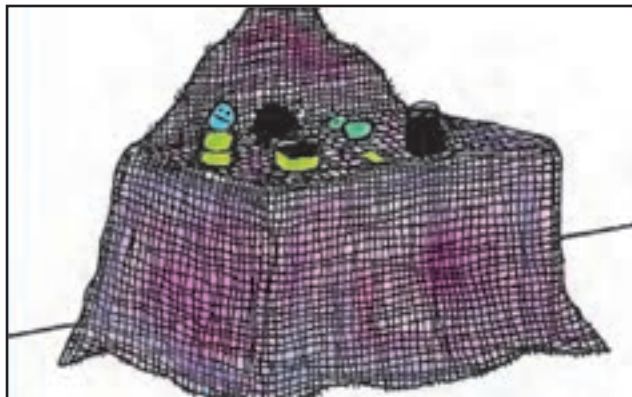
فعالیت ۱۳

بافت

- تورهای پارچه‌ای
 - کاغذ سمباده
 - کرباس
 - پارچه کرکی
 - پشم
- از بافت‌ها می‌توان برای زمینه یا پس زمینه در قاب کردن تابلوها، میزهای نمایشی و غیره استفاده کرد.
- با مالیدن کمی گچ روی متقال یا پارچه‌های توری
- ساتن و مخمل
- بافت از جذابیت خاصی برخوردار است. بافت، بیننده را دعوت می‌کند که با چشم و دست به اکتشاف بپردازد، امتحان کند و نگاهش را به دیدن با دقت تبدیل کند. استفاده از بافت‌های گوناگون مثل رنگ می‌تواند در نمایش کار مؤثر باشد. انواع بافت‌ها شامل موارد زیر است:

می‌توان زمینه را برای نشان دادن کاردستی یا کار با خمیر کودکان مهیا کرد (شکل ۸).

شکل ۸- پارچه و گچ

پارچه‌های ابریشمی یا مخمل برای چسباندن عکس و یا کاغذهای سمباده‌ای برای ارائه کار و نقاشی بچه‌ها مناسب است.

با استفاده از انواع بافت‌ها برای زمینه یا پس‌زمینه در قاب کردن عکس‌ها، فعالیتی را در کلاس ارائه دهید و از کارهای انجام‌شده نمایشگاهی برگزار کنید.

فعالیت ۱۴

ترکیب عناصر

چیدمان موضوعات، روی تابلوها و میزها یکی از موارد مهم در نمایش و ارائه کار است. ترکیب عناصر شامل موارد زیر است:

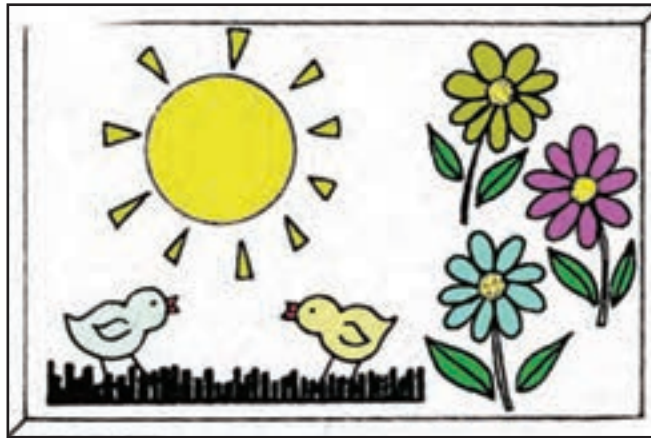
■ هماهنگی و تعادل

اگر نمونه‌ها در یک ردیف باشند، مثلاً قرار دادن چند شیء کنار هم، در واقع خشک و بی‌روح است. در چیدمان باید هماهنگی و تقارن وجود داشته باشد. این تعادل و تقارن به کار ارزش می‌دهد (شکل ۹).

شکل ۹- ترکیب عناصر

اما گاهی چیدمان از یک تعادل برخوردار نیست، یعنی چنانچه خطی عمودی روی طرح بکشیم دو نیمه شبیه هم نیستند. اما از یک هماهنگی برخوردار است که به آن هم تقارن گویند (شکل ۱۰).

شکل ۱۰- تقارن

دور خانه یا یک رنگ یا شکل در تزئین تابلوها، آن را کامل تر نشان می‌دهد.

■ نقطه کانونی

قبل از آنکه شما چیدمان را انجام دهید، باید مشخص کنید هدف شما تمرکز روی چیست؟ چه چیزهایی برای شما مهم است که بیننده به آن توجه کند؟ می‌خواهید چه چیزی را یاد بگیرند؟ پیدا کردن نقطه کانونی، هدف اصلی کار یا نقطه اوج آموزش شما است. چه قسمت‌هایی ارزش کمتر و بیشتری دارد؟

■ فضا

استفاده از فضا در ارائه کار مهم است. آیا دوست دارید بین تابلوهای اعلانات شما فضاهای خالی باشد، یا فشردگی اشیاء با تصاویر را ترجیح می‌دهید؟ طبیعی است که شلوغی بیش از حد فضا را سنگین می‌کند و به همان اندازه فضای خالی خسته کننده است.

■ وزن

برای خوشایند شدن و زیبایی، هنرمند اشکال، رنگ‌ها و الگوها را به صورت موزون به نمایش می‌گذارد. گاهی تکرار بر زیبایی کار می‌افزاید. مثلاً تکرار چند درخت

روش‌های ارائه کار

روش‌های ارائه کار عبارت‌اند از:

۱ قاب کردن

۲ تابلوهای اعلانات

۳ زیباسازی فضا

۴ آویختنی‌ها

۵ کارت‌های آموزشی

والدینش به این معنا است که آن کار ارزشمند است. بنابراین قاب کردن:

■ کار را برای بازدیدکننده جذاب می‌کند.

■ کار را ارزشمند می‌نماید.

■ از کار کودک می‌توان به عنوان هدیه به دوستان، فامیل و کادر مهدکودک استفاده کرد.

مربی آگاه به این مسئله باید از رنگ، بافت و اندازه برای زیباسازی قاب‌ها استفاده کند.

قاب کردن

دوربندی یا قاب کردن بعضی از کارها برای کودک و

نقاشی اما روشن تر و یا تیره تر انتخاب شود.

۲ بافت و ساخت

بافت‌های گوناگون کار کودک را جالب و جذاب می‌کند:

■ **تور یا پارچه:** استفاده از تور یا پارچه با بافت‌های درشت (گونی) برای نشان دادن مولاژ موضوع‌های طبیعی مثل دانه‌ها، شاخه‌ها، برگ‌ها، دانه‌های بلوط، فندق و غیره مناسب است (شکل ۱۱- الف).

■ **چلوار:** یک قطعه چلوار با رنگ روشن یا زمینه‌های چاپی دیگر می‌تواند جذابیت نقاشی یا رنگ‌آمیزی کار کودک را برای خانواده بیفزاید.

■ **ساتن یا ابریشم:** یک ساتن نرم یا ابریشم ممکن است نقاشی‌های مربوط به گل‌ها را برجسته یا بارزتر کند (شکل ۱۱- ب).

۱ **کادر اصلی:** برای ساخت کادر اصلی از وسایل زیر

استفاده می‌شود:

■ کاغذهای رنگی طراحی

■ ورقه‌های بزرگ کاغذی که طرح‌ها و بافت زمینه مختلف دارند.

■ کاغذهای دیواری

■ بشقاب‌های کاغذی

■ جعبه‌های گوناگون

۲ رنگ

انتخاب رنگ برای قاب، می‌تواند بیننده را به خود جلب کند. به‌طور مثال چنانچه در نقاشی کودک رنگ‌های تند و قرمز به کار رفته باشد کادر باید از رنگ‌های قرمز روشن انتخاب شود. یا رنگی هم‌رنگ یکی از رنگ‌های

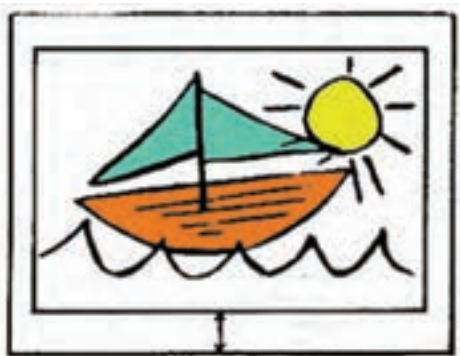

(ب)

(الف)

شکل ۱۱- انواع بافت

شکل ۱۲- اندازه

۴ اندازه

اندازه قاب‌ها بستگی به کار کودک دارد. برای یک کار با ابعاد $۷/۵ \times ۱۲/۵$ سانتی‌متر یک قاب به ابعاد ۳۰×۴۵ سانتی‌متر به آن قدرت می‌بخشد. نقاشی‌های بزرگ‌تر به کادرهای بزرگ‌تری نیاز دارند. قاب‌سازهای حرفه‌ای متوجه شدند که حاشیه بالا و پایین کادر باید به یک اندازه و پهن‌تر از حاشیه دو طرف کادر باشند که آنها هم در یک اندازه هستند (شکل ۱۲).

تزئین کادر یا قاب

تزئین کادر می‌تواند به صورت‌های زیر توسط مربی یا کودک انجام گیرد:

■ کشیدن نقاشی

■ رنگ‌آمیزی

■ دوختن یا چسباندن دگمه

■ کولاژ تکه‌های چوب، صدف

■ نوشتن حروف

■ کولاژ تکه‌های کاغذ

■ برگ و گل خشک

دوست کردن کادر یا قاب

۱ درست کردن کادر با کاغذهای ساده نقاشی: می‌توانید

قطعاتی از کاغذهای رنگی که کودکان روی آن نقاشی و

یا رنگ‌آمیزی می‌کنند را استفاده کنید. از برچسب‌های کوچک برای چسباندن به گوشه‌های نقاشی کودک می‌توان استفاده کرد. سپس نقاشی را روی برگه رنگی به گونه‌ای بچسبانید که دور آن حاشیه داشته باشد. حاشیه پایین باید از سه حاشیه دیگر پهن‌تر باشد.

گاهی اوقات می‌توانید قسمتی از نقاشی کودکان ۲ و ۳ ساله را که در مرحله آغازین خط خطی و نقاشی هستند، انتخاب کنید و پس از بریدن، آن قسمت را روی کاغذ ساده بچسبانید. نمایشگاه کار این دسته از کودکان بسیار زیباست به خصوص زمانی که از رنگ‌های نقاشی کودک، رنگ روشنی را انتخاب کنید و کادر را با آن به وجود آورید (شکل ۱۳).

شکل ۱۳- کادر

شکل ۱۴- کادر دو رنگ

۲ کادرهای دو رنگ: کادرهایی هستند که

دو رنگ کاغذ در آن به کار گرفته شده است.

ابتدا براساس کار کودک، ۲ نوار در اندازه‌های

عرض نقاشی و ۲ نوار، برای طول نقاشی ببرید.

سپس نوارها را دور نقاشی بچسبانید. پس از

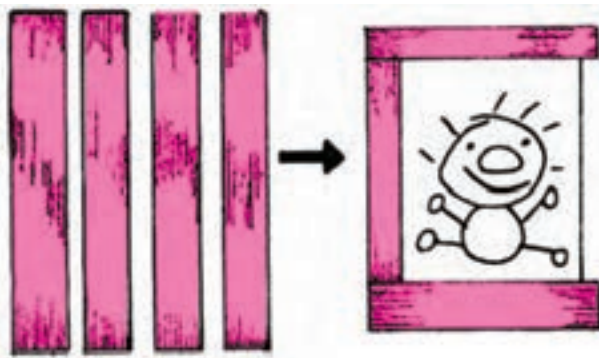
آن نقاشی کادر شده را روی کاغذ نقاشی بزرگ

بچسبانید و بگذارید کاملاً خشک شود. استفاده

از رنگ‌های مناسب را برای کادر اول و زمینه

دوم به یاد داشته باشید (شکل ۱۴).

۲ کادرهای نواری: کاغذهای نواری بهتر است از کاغذ رنگی کلفت تر انتخاب شود. به یاد داشته باشید که نوار زیر باید عریض تر از سه طرف آن باشد (شکل ۱۵).

شکل ۱۵- کادرهای نواری

۴ قاب‌های سری: با انتخاب چند نمونه از کار کودک می‌توانید قاب‌های سری تهیه کنید. نقاشی‌ها را در یک اندازه بریده و روی یک کاغذ با فاصله بچسبانید. این نمونه قاب را می‌توانید به صورت تاشونده، تا کنید و روی میز قرار دهید (شکل ۱۶).

شکل ۱۶- قاب‌های سری

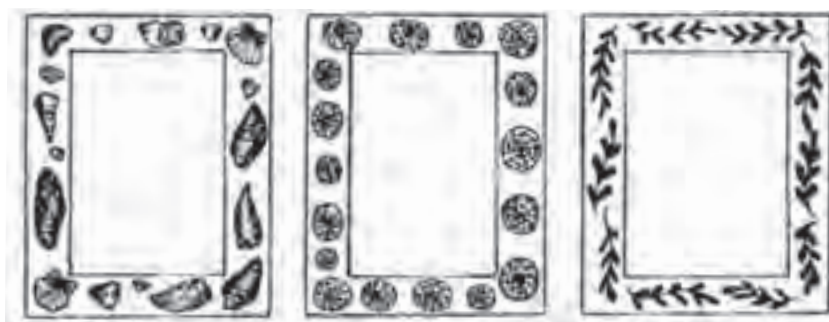
شکل ۱۷- قاب‌های جعبه‌ای

۵ قاب‌های جعبه‌ای: نمونه‌ای دیگر از قاب‌ها که با استفاده از جعبه‌ها تزئین شده‌اند در شکل روبه‌رو نشان داده شده است (شکل ۱۷).

- با تهیه کادر اولیه به کودکان فرصت بدهید تا با ■ کولاژ
- چسباندن، کشیدن، و غیره کادرهای دلخواه خود را ■ سکه
- درست کنند. ■ صدف و گوش ماهی
- قاب‌های دیگر که می‌توانند توسط کودکان تهیه شوند ■ حروف
- عبارت‌اند از: ■ نقاشی

کودکان با استفاده از وسایل گوناگون می‌توانند کادرهای زیبایی را به‌وجود آورند (شکل ۱۸).

نکته

شکل ۱۸- قاب‌های کودکان

با انتخاب چند نقاشی از کودکان یا هم‌کلاسی‌های خودتان آنها را با انواع قاب‌ها تزیین کنید و در کلاس ارائه دهید.

فعالیت ۱۵

تابلوهای اعلانات

در گروه‌های کلاسی در مورد تأثیر تابلوها، نوشته‌ها و تزیینات در فضای مهد در کودکان و بزرگسالان گفت‌وگو کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

فعالیت ۱۶

تابلوهای اعلانات یکی از ملزومات کلاس‌های کودکان است، زیرا که نکات مهم و حائز اهمیت و پرمعنا را به نمایش می‌گذارد. تابلوهای اعلانات و نقاشی‌های دیواری که کودکان آن را می‌کشند، باید کاملاً در سطح دید کودکان قرار گیرند تا کودکان به‌سهولت آن را ببینند، حس کنند و در موردش صحبت کنند و یا تجاربشان را نشان دهند. علاوه بر این برای کودکان بسیار مفید و ارزشمند است زیرا که تجارب آنها را وسعت می‌بخشد و شکوفایی کند.

نقاشی‌های دیواری و تابلوهای اعلانات، قسمتی از فعالیت‌های گروهی است که هر روز توسط کودکان تهیه می‌شود و به کادر آموزشی و کارکنان مربوط نمی‌شود. بنابراین:

- سندی است از کار کودکان که با دیگران ارتباط پیدا می‌کند.
- به کودکان فرصت می‌دهد که تجاربشان را منعکس کنند.

■ به زیبایی فضای کلاس می‌افزاید.

■ دربرگیرنده همهٔ کودکان در یک کار خلاقه است.

■ **خلق تابلوهای جذاب و زیبا:** طراحی تابلوها، باید

برای کودک و بزرگسال جذاب باشد. بنابراین زمینه‌ها،

بافت‌ها، حاشیه‌ها و قوانین جاری در طراحی به زیبایی

محیط و تأیید کودک و بزرگسال منجر می‌شود.

- **زمینه‌ها**

زمینه‌ها، تأمین‌کننده، زیباساز، و تکمیل‌کنندهٔ بینندهٔ

تابلو است و چنانچه با دقت انتخاب نشود، می‌تواند

بیننده را نه تنها به دیدن تشویق نکند بلکه از آن دور

کند.

- **بافت**

در بافت زمینه تابلوهای اعلانات از مواد زیر استفاده

می‌شود:

■ تور

■ فوتر

■ ساتن

■ کاغذهای دیواری

■ خرده کاغذ

■ متقال و کرباس

در انتخاب رنگ نیز باید دقت بسیار نمود. رنگ‌های

اولیه (آبی، زرد، قرمز) نمی‌توانند مناسب باشند. به‌طور

مثال کاغذ نقاشی نارنجی هدف و پیام را در خود پنهان

می‌کنند و بیننده را دور می‌کند.

رنگ‌های ملایم، بسیار بهتر از رنگ‌های قوی پررنگ و

یا خیلی گرم و رنگ‌هایی که با موضوع همخوانی نداشته

باشد، می‌توانند عمل کند.

- **حاشیه**

حاشیه تمرکز ذهن کودک و بزرگسال را به آنچه می‌خواهید

به نمایش بگذارید بیشتر می‌کند. هر چند تابلوها الزاماً نیاز

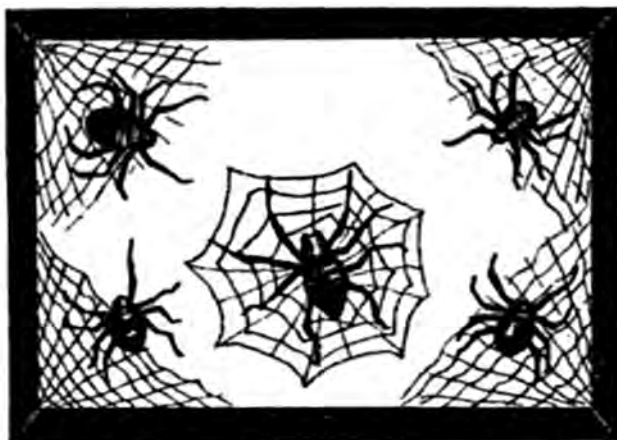
به حاشیه ندارند و فرم‌های چوبی برای استفادهٔ مفید و

مداوم می‌تواند مؤثر باشد. مربی در عمل با توجه به محتوا،

حاشیه‌ای روی بافت اصلی می‌تواند بگذارد. مثلاً برای

آموزش عنکبوت، می‌توانید با استفاده از تور به جای تار،

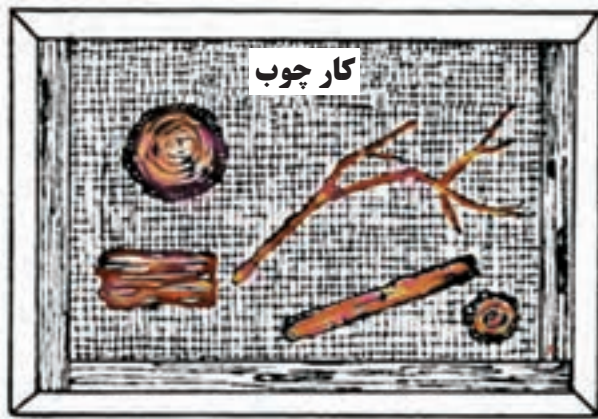
عنکبوت‌های پلاستیکی را روی آن قرار دهید (شکل ۱۹).

شکل ۱۹- تابلوی اعلانات

برای آموزش جنگل می‌توان از پارچه توری یا پارچه با بافت درشت برای زمینه و روی آن از برگ‌های خشک،

سرشاخه‌ها، چوب، پوسته درخت و غیره استفاده کرد (شکل ۲۰).

شکل ۲۰- تابلو اعلانات با برگ خشک و چوب

- قوانین طراحی

معمولاً تابلوها به طراحی کمتری نیاز دارند. زیرا تابلوهای اعلانات شلوغ و درهم، کمتر می‌تواند با تماشاگر ارتباط برقرار کند. بنابراین باید به نکات زیر توجه کرد:

■ هدف تابلو

■ تعداد عکس و نقاشی‌ها از کودکان

■ چیدمان محتوای تابلو

هدف: هدف و منظور شما از این تابلو چیست و چه پیامی را می‌خواهید در تابلو اعلام کنید؟

پاسخ شما می‌تواند در انتخاب تصویر و عکس، نمونه کار کودک، حکایت و روایت این ارائه کار و نام آن را معلوم کند.

عکس یا نمونه کار کودک: هیچ‌وقت اجباری در ارائه کار همه کودکان روی تابلو ندارید و از آنجا که باید کار همه بچه‌ها دیده شود، می‌توانید از سایر فضاهای کلاس برای نمایش استفاده کنید.

چیدمان محتوای تابلو: در طراحی می‌توانید از سایه یک رنگ یا خود آن رنگ به صورت نامتقارن استفاده کنید. برای پیاده کردن محتوا روی تابلو، ابتدا آن را روی زمینه‌ای که انتخاب کرده‌اید قرار دهید، سپس چند قدم از آن دور شوید و از یک فاصله کارتان را مشاهده کنید. پس از آنکه محل مناسب را پیدا کردید

پس از تغییرات، آن را روی تابلو نصب نمایید.

از این تابلوهای اعلانات می‌توانید در آموزش علوم، مطالعات اجتماعی، طرح سفر، رشد گیاهان، انواع حیوانات و غیره استفاده کرد.

تابلوهای نمایشی، وسیله‌ای مناسب برای تزئین اتاق کودک و نشان دادن موارد زیر است:

■ طبیعت مانند برگ‌ها، صدف‌ها، گوش‌ماهی و سنگ

■ هنر مانند چاپ کار نقاشان مشهور یا عکس‌هایی از کودکان در حال بازی و کار

■ پارچه و کاغذ (تکه‌هایی از پارچه با جنس‌های مختلف)

■ تزئین اتاق کودک

■ تزئین راهرو

■ ارائه اطلاعات به والدین

چگونه با کودکان تابلو بسازیم

■ با قرار دادن یک تابلو روی سه پایه در ایستگاه یادگیری^۱، به کودکان کمک کنید تا ایده‌هایشان را

پس از شنیدن یک قصه یا انجام فعالیت با ماژیک روی آن بکشند (شکل ۲۱).

■ با نصب یک پارچه ماهوتی روی تابلو به کودک فرصت دهید تصاویر داستانی را که بریده‌اید روی آن بچسباند و بدین ترتیب مراحل یک قصه را تمرین کند (شکل ۲۲).

۱- منظور از ایستگاه یادگیری مکان‌هایی برای فعالیت‌های کودکان به صورت غیر ثابت است.

شکل ۲۲- تابلوی داستانی

شکل ۲۱- تابلوی ایستاده

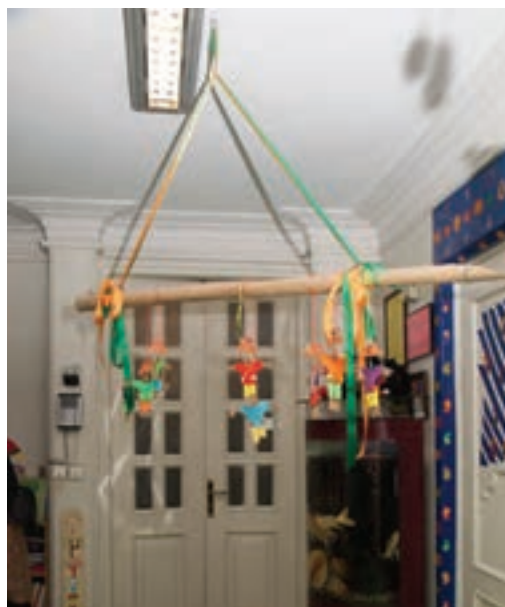
زیباسازی فضا برای آموزش و نمایشگاه

محلی که کودکان در آن آموزش می‌بینند باید زیبا باشد. به‌همین جهت علاوه بر نظافت و ایمنی می‌توان از گیاهان سبز و آکواریوم، اشیای طبیعی (صدف، گوش‌ماهی، برگ، دانه‌ها و سنگ‌ها) استفاده کرد و آنها را در سبد، گلدان و جعبه‌ها قرار داد.

آویختنی‌ها

می‌توانید با استفاده از یک شاخه طبیعی درخت و آویختن اشیای دست‌ساخته کودک که با مقوا یا خمیر تهیه شده‌اند و یا با بریدن مقواهای رنگی به اشکال گوناگون، آویختنی درست کنید (شکل ۲۳).

■ نقاشی‌های دیواری یکی دیگر از فعالیت‌هایی است که دیده‌ها، تفکرات و آموخته‌های او را به نمایش می‌گذارد. با نصب یک مقوای بزرگ یا پارچه متقال در سطح دید و دست کودک روی دیوار، به کودک فرصت دهید، آموخته‌هایش را بعد از یک واحد کار یا شنیده‌هایش را بعد از قصه، روی آن بکشد و یا با بریدن و چسبانیدن عکس حیوانات و گیاهان، یک کار هنری به‌وجود آورد. با دادن یک قطعه اسفنج و یک کاسه رنگ آبی، آسمان خلق کند و با رنگ سبز علف و سبزه بکشد. سپس آنچه را که در آسمان و زمین حدس می‌زند وجود دارد به تصویر بکشد. مثلاً کشیدن یک روز ابری، پرواز بادبادک‌ها و غیره مثال‌هایی از این نقاشی‌ها است.

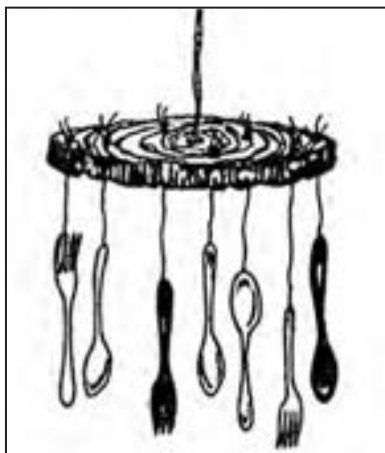
شکل ۲۳- آویختنی

برای کودکان دلنشین است. شما به آسانی می‌توانید با همکاری کودکان و با استفاده از اشیای صدادار اقدام به ساختن آنها کنید:
استفاده از قاشق و چنگال‌ها در اندازه‌های مختلف (شکل‌های ۲۴ و ۲۵).

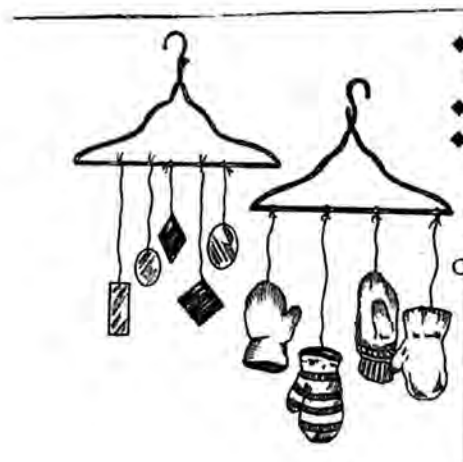
■ انواع آویختنی^۱

۱ استفاده از چوب‌رختی ساده: با استفاده از یک چوب‌رختی ساده و آویختن آینه‌های کوچک و اشیای براق آویزهای زیبایی با کمک کودکان بسازید (شکل ۲۴).

۲ استفاده از زنگ و زنگوله‌ها: طنین زیبای زنگوله‌ها

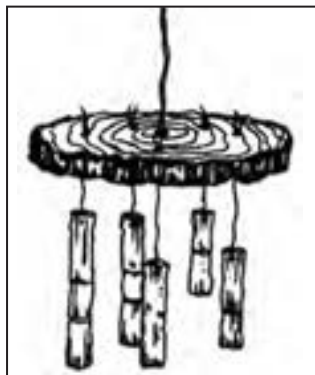

شکل ۲۵- آویز صدادار

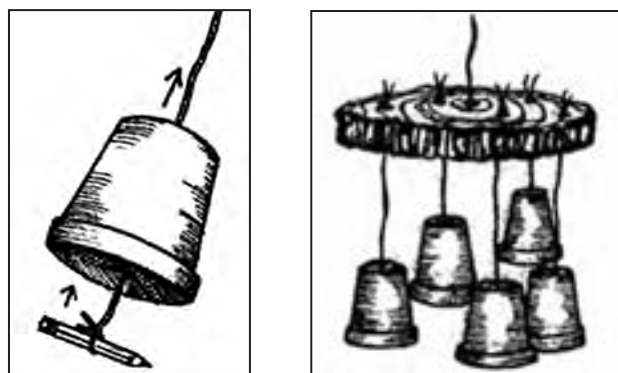
شکل ۲۴- آویز چوب‌رختی

■ استفاده از چوب‌های نی (بامبویی) در اندازه‌های مختلف (شکل ۲۶)

شکل ۲۶- آویز چوب نی

■ استفاده از گلدان‌های کوچک گلی و آویختن آنها (شکل ۲۷)

شکل ۲۷- آویز گلدان کوچک

شکل ۲۸- آویز طنابی

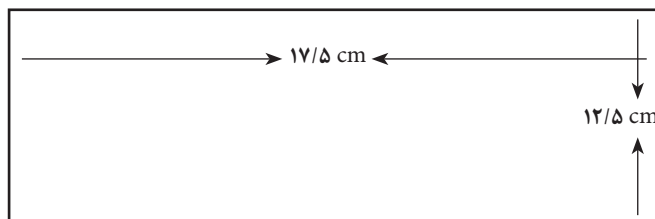
نکته مهم در این آویختنی‌ها برای به صدا در آوردنشان این است که قرار گرفتن آنها به گونه‌ای باشد که در اثر تکان دادن یا وزش باد به یکدیگر برخورد کنند.

۳ استفاده از طناب: علاوه بر استفاده از تابلوها می‌توانید با اتصال یک طناب در عرض اتاق یا راهروها کارهای نقاشی کودکان را با جارختی آویزان کنید. به یاد داشته باشید که در کلاس‌ها نقاشی‌ها باید در سطح دید کودکان باشند. به این ترتیب فضای مراکز شما همیشه جذاب می‌باشد و با تعویض ابزار می‌توانید جذابیت و زیبایی را حفظ کنید (شکل ۲۸).

کارت‌های آموزشی:

انواع کارت‌های خطی و تصویری

۱- کارت‌های ساده خطی: کارت‌ها را به ابعاد $۱۷/۵ \times ۱۲/۵$ سانتی‌متر ببرید و متناسب با کاربرد موردنظر، حروف یا اعداد موردنیاز را با قلم‌نی یا ماژیک روی مقوا بنویسید. می‌توانید از حروف بریده‌های روزنامه یا انواع حروف کامپیوتری بهره بگیرید (شکل ۲۹).

شکل ۲۹- کارت خطی

نکته بهتر است که مطلب را در یک جمله خلاصه نمود. بعضی از متخصصین معتقدند که کلمات به کار رفته شده در پوستر نباید از ۸ کلمه تجاوز نماید.

۴ پوسترهای خوب دارای تصاویر زیادی نیستند و تنها شامل طرح‌هایی هستند که منظور را بیان می‌کنند و در حقیقت پوسترها باید ساده تهیه شوند. ۵ پوسترها بایستی بدیع، جالب و نو باشند. این مطلب شامل تمامی جنبه‌های مربوط به تهیه آن نظیر کلمات و جملات، طرح‌ها و روابط بین عناصر تشکیل‌دهنده آنها می‌شود. تهیه‌کننده باید در فکر پیدا کردن موضوعی باشد که تا آن لحظه به فکر کسی نرسیده باشد.

۶ پوسترها را می‌توان تنها به یک نوشته و یا تیترا خلاصه نمود؛ این‌گونه نوشته‌ها مدت زیادی در خاطر فراگیران باقی می‌ماند. باید از تصاویری استفاده نمود که برای بینندگان سریعاً قابل درک باشد و طرح و شعار پوستر بایستی با فرهنگ جامعه سازگار باشد

۷ رنگ‌ها همیشه نشان‌دهنده ایده‌ها و احساسات هستند و چنانچه به طرز صحیحی از آنها استفاده شود، می‌توانند تأثیر بسزایی بر روی بیننده باقی بگذارند بنابراین نباید از رنگ‌ها به‌عنوان تزیین استفاده نمود (شکل ۳۰).

از این کارت‌ها در ابعاد متناسب به دو شکل زیر استفاده می‌شود:

الف) پوستر

ب) روزنامه دیواری

الف) پوستر

پوستر، یکی از رسانه‌های آموزشی دیداری است که در ابعاد ۷۰×۵۰ یا ابعاد موردنیاز با توجه به موضوع انتخاب می‌شود. در تهیه پوستر از طرح، رنگ، عکس و نقاشی استفاده می‌شود. بهترین پوستر، پوستر است که بتواند در حداقل زمان برای رساندن یک پیام ارتباط لازم را برقرار کند.

اصول تهیه پوسترها: در نظر گرفتن اصول ذیل به کارایی پوستر کمک شایانی می‌کند:

۱ از علائمی استفاده کنید که حتی برای افراد بی‌سواد نیز قابل فهم باشند.

۲ فقط یک پیام در پوستر گنجانده شود. ایده‌های بیش از حد، باعث سردرگمی فراگیران و شلوغی پوستر می‌شود.

۳ پوستر باید خلاصه باشد، به این معنی که بتوان آن را در مدت کوتاهی مطالعه نمود. بنابراین حروف به کاررفته باید خوانا و درشت باشند به طوری که بتوان آن را از فاصله نسبتاً دور خواند؛ برای رعایت این

ویژگی‌های یک پوستر خوب

- ۱ سادگی
- ۲ گویایی
- ۳ جذابیت رنگی

- ۴ کادر مناسب
- ۵ ترکیب‌بندی مناسب فرم و رنگ
- ۶ وحدت در پوستر
- ۷ خلاقیت در پوستر

شکل ۳۰- نمونه‌هایی از پوستر

با استفاده از ویژگی‌های یک پوستر خوب، پوستری با موضوع سلامت کودک تهیه کنید و آنها را در کلاس نمایش دهید.

فعالیت ۱۷

(ب) روزنامه دیواری

روزنامه دیواری رسانه مناسبی برای معرفی اشخاص

مشهور، اخبار مدرسه، داستان‌های مصور و غیره است.

نکات قابل توجه برای تهیه روزنامه دیواری:

- ۱ روزنامه دیواری معمولاً یک کار گروهی است.^۱
- ۲ مطالب هر بخش مانند تصاویر، از قبل روی کاغذهای جداگانه نوشته می‌شوند و سپس، روی مقوا چسبانده می‌شوند.
- ۳ سعی کنید نوشته‌ها کوتاه و خوانا باشند. از نوشتن با حروف ریز و مطالب طولانی و پیچیده اجتناب کنید.

(ب) روزنامه دیواری

روزنامه دیواری، ترکیبی از مطالب جمع‌آوری شده

هنرجویان می‌باشد که از طریق کتاب، رسانه‌ها یا

آثار قلمی تهیه می‌شود و در روی یک صفحه بزرگ

کاغذی یا مقوایی، چیده، نوشته و یا طراحی می‌شود.

برای ساختن روزنامه دیواری از یک مقوای بزرگ، به

ابعاد ۷۰×۵۰ تا ۱۰۰×۷۰ سانتی‌متر، استفاده می‌شود.

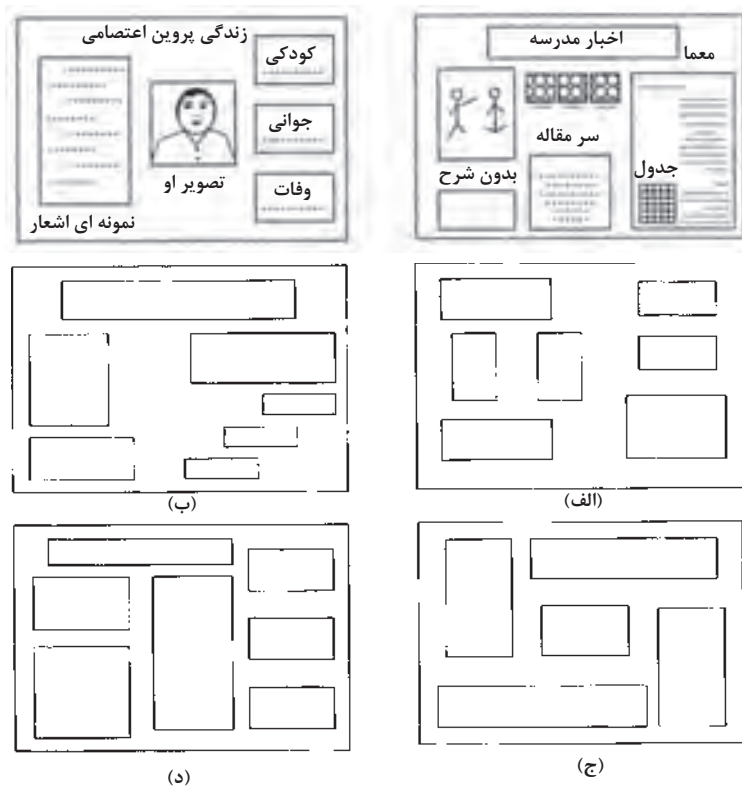
روی این صفحه مقوایی می‌توان چندین عکس بزرگ و

کوچک را چسباند و مطالب لازم را زیر عکس‌ها نوشت.

۱- منظور از گروه، جمعی از دانش‌آموزان است که حداقل ۳ دانش‌آموز و حداکثر ۵ دانش‌آموز حضور داشته باشند.

۴ مطالب و تصاویر روزنامه دیواری باید جذاب، سرگرم کننده و درعین حال آموزنده باشند.

۵ محل چسباندن تصاویر و نوشته باید طوری تنظیم شود که برای چشم خوشایند و زیبا باشد. پس از اینکه نتیجه دلخواه به دست آمد و نقاط مورد نظر با علائم از تأثیر پیام می کاهند.

شکل ۳۱- روزنامه دیواری

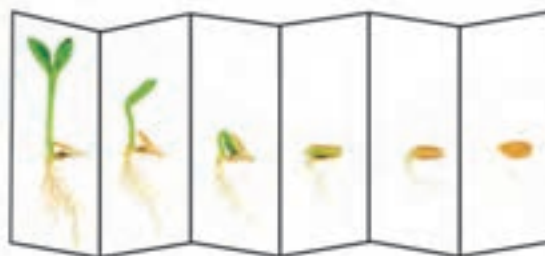
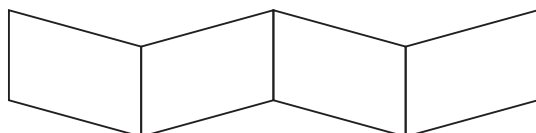
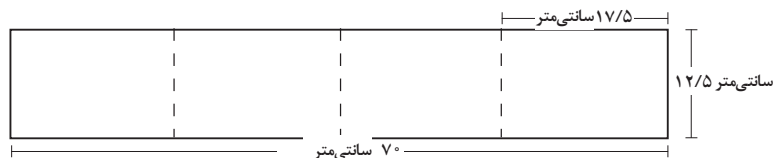
با هم گروه‌های خودتان یک روزنامه دیواری با موضوع ایمنی در کارگاه‌های آموزشی تهیه کنید و آن را در تابلوی اعلانات مدرسه خود نصب کنید.

قسمت مورد نیاز موضوع تقسیم کنید. به کمک قیچی یا خط کش، نقاط تقسیم را خط بیندازید و سپس تا کنید. در هر قسمت شکل‌ها یا حروف مورد نظر را قرار دهید. این کارت‌ها را به عنوان بروشور هم می‌توانید استفاده کنید (شکل ۳۲).

۲- کارت‌های ساده دورویه خطی: برای درست کردن کارت‌های دورویه، از دو طرف همان کارت ساده خطی استفاده کنید.

۳- کارت‌های زنجیره‌ای خطی: برای این کارت یک قطعه مقوا را به ابعاد $۱۲/۵ \times ۷۰$ سانتی‌متر یا به ابعاد مورد نیاز ببرید و به چهار قسمت مساوی یا چند

شکل ۳۲- کارت زنجیره‌ای خطی

است به دنبال مطالعه بروشور برای مخاطب پیش بیاید. بروشور از سه قسمت تشکیل می‌شود.

- ۱ روی جلد
 - ۲ صفحات داخلی
 - ۲ صفحه پشت جلد
- مطالبی که روی صفحه جلد آورده می‌شود:**

- نام و نشانی سازمان تهیه کننده
- عنوان
- تصویر متناسب با موضوع
- نام فرد، واحد یا مرکز تهیه کننده
- گروه هدف
- مطالبی که برای صفحات داخلی آورده می‌شود:
- آغاز با نام خدا
- مقدمه (اهمیت موضوع)
- استفاده از تصاویر مناسب با فرهنگ
- استفاده از تنوع رنگ
- ساده و قابل فهم بودن محتوا

تهیه بروشور (تاشو)

بروشور نوعی رسانه آموزشی است. در ابعاد کاغذ A4 تهیه می‌شود و به طور معمول به سه قسمت تقسیم می‌گردد. این رسانه می‌تواند آموزشی، هشداردهنده و یا تبلیغاتی باشد. موضوعات عمده مورد بررسی در این رسانه عبارت است از:

- ۱ بیماری‌های کودکان
- ۲ معرفی کتاب‌ها و اسباب‌بازی‌های کودکان
- ۳ رفتارهای کودکان مانند پرخاشگری، دروغگویی و غیره

اصول کلی جهت تهیه بروشور:

- منطبق بودن مطالب و تصاویر با شرایط فرهنگی
- استفاده از تصاویر و رنگ‌های جالب
- برخورداری از زبان ساده و قابل فهم برای گروه هدف مورد نظر
- داشتن پیام‌هایی کوتاه و مرتبط با موضوع
- ذکر آدرسی جهت پاسخگویی به سؤالاتی که ممکن

- پیام‌ها کوتاه بوده متناسب با گروه هدف
- مثال: اگر موضوع، بررسی یک نوع بیماری کودک باشد موارد زیر رعایت می‌شود:
- معرفی کلی بیماری کودک
- راه‌های سرایت یا ابتلا به بیماری
- پیشگیری و درمان بیماری
- مطالبی که روی صفحه پشت جلد آورده می‌شود:
- در صورت نیاز از هشدار یا شعار، آیه، روایت یا نقل قول (یکی یا چند مورد) استفاده می‌شود.
- نشانی و شماره تماس جهت پاسخگویی به سؤالات قید می‌شود. (شکل ۳۳).

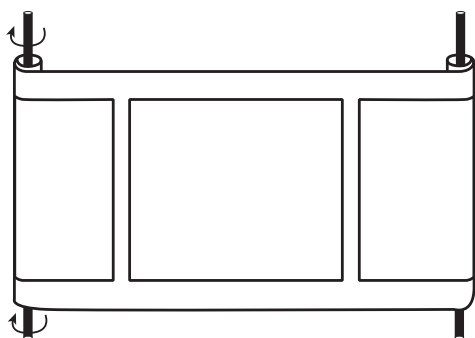

شکل ۳۳- بروشور

با توجه به کارت‌های تاشو، زنجیره‌ای از یک بروشور برای آگاهی والدین در زمینه‌های زیر با استفاده از منابع علمی تهیه کنید:

- ۱ معرفتی رشته
- ۲ ابعاد رشد کودک
- ۲ مراحل رشد هنری کودک

فعالیت ۱۹

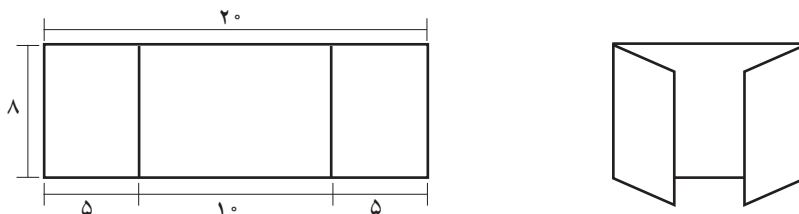

شکل ۳۴- کارت طوماری

۴- کارت‌های طوماری

مواد لازم: یک قطعه کاغذ یا پارچه به عرض ۱۵ سانتی‌متر و طول ۱ متر و دو قطعه چوب باریک به طول ۲۵ سانتی‌متر تهیه کنید. سپس دو سر مقوا یا پارچه را به اندازه ۲ تا ۳ سانتی‌متر، روی هم گذاشته دوخته یا بچسبانید و دو قطعه چوب را داخل آنها بگذارید (شکل ۳۴).

۵- کارت‌های تاشو برای دو قسمتی کردن عکس: مقوا را به ابعاد 8×20 سانتی متر به صورت زیر خط کشی کرده و تا بزنید (شکل ۳۵).

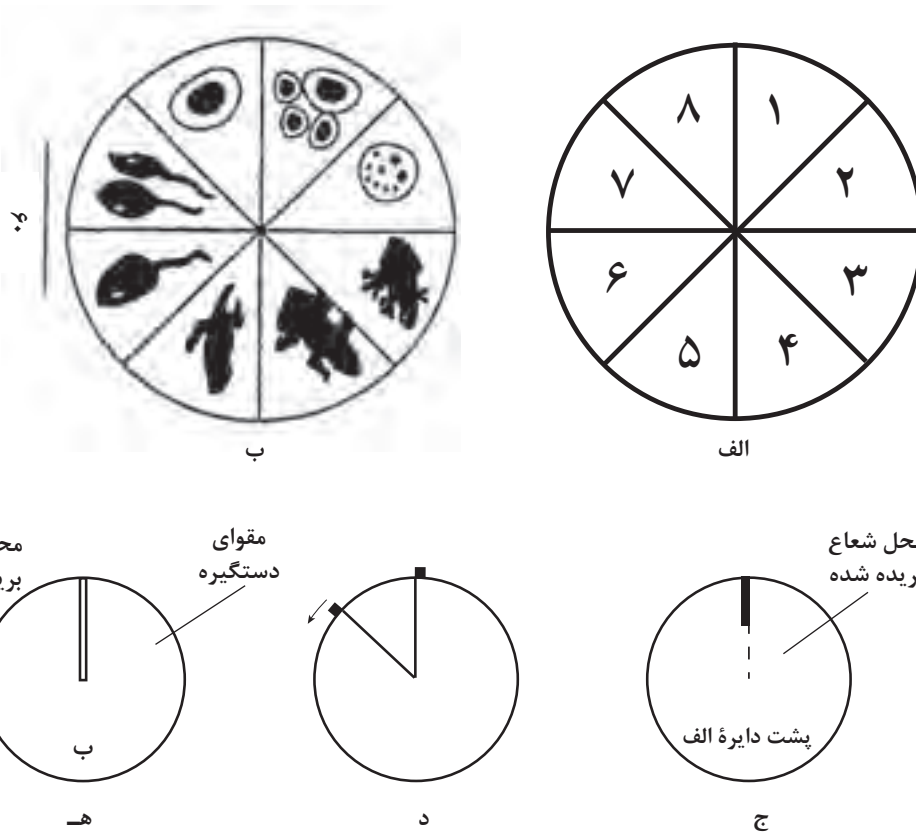
شکل ۳۵- کارت تاشو برای دو قسمتی کردن عکس

۶- کارت‌های مصور: کارت‌های مقوایی به ابعاد 15×12 ببرید. سپس عکس‌هایی مرتبط با موضوع خود از مجلات باطله یا نقاشی شده تهیه کنید. اطراف عکس‌ها را با دقت قیچی کنید و با چسب روی مقوا بچسبانید (شکل ۳۶).

شکل ۳۶- کارت مصور

۷- کارت‌های چرخان
از مقوا دو دایره ضخیم به شعاع ۲۴ سانتی متر یا متناسب با کار خاص بریده و شعاع‌ها را به تناسب تقسیم کنید. سپس تصاویر را روی شعاع‌های دایره بچسبانید و از دایره دوم بر اساس شعاع‌ها یک مثلث ببرید. در پایان دو دایره را با میخ به هم متصل کنید (شکل ۳۷).

شکل ۳۷- کارت‌های چرخان

در گروه‌های کلاسی از انواع کارت‌های خطی و تصویری، نمونه‌ی فعالیتی انجام دهید و نتیجه را در کلاس به صورت نمایشگاهی ارائه دهید.

فعالیت ۲۰

در سطح شهر تابلوهای تبلیغاتی متعددی وجود دارد، از یکی از آنها عکس بگیرید و در مورد آن گفت‌وگو کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

فعالیت ۲۱

در گروه‌های کلاسی، برای معرفی یک اسباب‌بازی پوستر تهیه کنید. آنها را در تابلوی اعلانات کارگاه نصب کنید.

فعالیت ۲۲

ارزشیابی پایانی فصل پنجم

- ۱ فهرستی از روش مستندسازی را با نمودار ارائه دهید.
- ۲ گزارشی از اجرای فعالیت‌های هنری در کلاس تهیه کنید.
- ۳ کارپوشه‌ای از فعالیت‌های هنری، تهیه کنید.
- ۴ با مشاهده بهداشت فردی در کارگاه آموزشی خود:
 - الف) یک فهرست واریسی تهیه کنید.
 - ب) یک مقیاس درجه‌بندی تهیه کنید.
 - ج) گزارش واقعه‌نگاری آن را ارائه دهید.
- ۵ دانستنی‌های اصلی در طراحی را نام ببرید.
- ۶ چرخه رنگ را تهیه کنید.
- ۷ چهار نمونه فعالیت با استفاده از «خط» تهیه کنید.
- ۸ ترکیب عناصر را شرح دهید.
- ۹ انواع قاب‌ها را فهرست کنید.
- ۱۰ یک کولاژ با موضوع بهار درست کنید. برای کولاژ یک قاب تهیه کنید.
- ۱۱ با استفاده از چوب و برگ خشک، یک تابلوی اعلانات درست کنید.
- ۱۲ یک تابلوی اعلانات داستانی درست کنید.
- ۱۳ انواع آویختنی‌ها را با استفاده از مواد مختلف، بسازید.
- ۱۴ نمونه‌هایی از کارت‌های آموزشی برای ارائه موضوع موردنظر، تهیه کنید.
- ۱۵ یک پوستر آموزشی با موضوع «احترام به محیط زیست» تهیه کنید.
- ۱۶ بروشوری با موضوع «ایمنی در کارگاه تربیت کودک» تهیه کنید.
- ۱۷ کارت طوماری با موضوع «ایمنی کودک در فضای باز» تهیه کنید.
- ۱۸ کارت‌های مصوری با موضوع «بهداشت در فضای بسته یک مرکز پیش از دبستان» درست کنید.
- ۱۹ یک کارت چرخان با موضوع «فصل‌ها (بهار، تابستان، پاییز، زمستان)» تهیه کنید.

ارزشیابی شایستگی مستندسازی

نمره	استاندارد (شاخص‌ها، دآوری، نمره‌دهی)	نتایج	استاندارد عملکرد (کیفیت)	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)	عنوان فصل ۵
۳	۱- مقایسه روش‌های مستندسازی ۲- تحلیل دانستنی‌های اصلی در چیدمان و طراحی فضای آموزشی ۳- تهیه گزارش از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان ۴- کاربرد انواع روش‌های ثبت مشاهده از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان ۵- کاربرد انواع رسانه در مستندسازی فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان ۶- تهیه کارپوشه از مجموعه فعالیت‌های آموزشی ۷- مستندسازی از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان	بالتر از حد انتظار	مستندسازی براساس منابع علمی و آموزشی معتبر، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور	تحلیل روش‌های مستندسازی	مستندسازی
۲	۱- تهیه گزارش از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان ۲- کاربرد انواع روش‌های ثبت مشاهده از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان ۳- کاربرد انواع رسانه در مستندسازی فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان ۴- تهیه کارپوشه از مجموعه فعالیت‌های آموزشی ۵- مستندسازی از فعالیت‌های آموزشی پیش از دبستان	در حد انتظار		کاربرد مستندسازی در آموزش و پرورش پیش از دبستان	
۱	توانایی انجام دو شاخص از شاخص‌های در حد انتظار	پایین‌تر از انتظار			
					نمره مستمر از ۵
					نمره شایستگی پودمان از ۳
					نمره پودمان از ۲۰

فهرست منابع

- ۱ بحاراانوار- ج ۱
- ۲ بدرطالعی، فاطمه، بازی‌های محلی ایران برای کودکان و نوجوانان، تهران، انتشارات کانون پرورشی فکری کودکان، ۱۳۸۲
- ۳ تقی‌پور، ظهیر، مبانی و اصول آموزش و پرورش، تهران انتشارات آگاه، ۱۳۸۶
- ۴ حبیبی، پریسا و احمدی قراچه، علی محمد- الگوهای جهانی آموزش و پرورش - تهران انتشارات سروش، ۱۳۹۰
- ۵ سیف، علی‌اکبر، روش‌های اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران، انتشارات دوران، ۱۳۹۴
- ۶ کرونر، والتر، معماری برای کودکان، ترجمه احمد خوشنویس و المیرا میررحیمی، انتشارات سایه‌گستر، ۱۳۸۲
- ۷ مجیب و همکاران، راهنمای هنرآموز فعالیت‌های آموزشی پیش دبستانی، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۴
- ۸ مجیب و همکاران، فعالیت‌های آموزشی پیش دبستانی، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۴
- ۹ مجیب، فرشته، راهنمای کار عملی ۱، تهران، انتشارات پیام نور، ۱۳۸۷
- ۱۰ محمدی، محمدهادی و قابینی، زهره، تاریخ ادبیات کودکان ایران، مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات ایران، جلد پنجم، ۱۳۸۱
- ۱۱ مشفق آرانی، بهمن و همکار تولید و کاربرد مواد آموزشی، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۴
- ۱۲ مفیدی، فرخنده، مشاهده کودک در مراکز پیش از دبستان، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۴
- ۱۳ مفیدی، فرخنده، اصل و مفاهیم آموزش و پرورش پیش از دبستان، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۳
- ۱۴ ملکی، حسن، برنامه‌ریزی درسی (راهنمای عمل)، انتشارات مدرسه، ۱۳۹۴
- ۱۵ میرهادی، توران، جست‌وجو در راه‌ها و روش‌های تربیت، تهران، انتشارات آتلیه، ۱۳۶۲
- ۱۶ ونیتاکول، برنامه آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان، ترجمه فرخنده مفیدی، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۹۰
- ۱۷ ویکری، دیوید، اس، طراحی معماری مهد کودک، ترجمه مهندس ژاله طالبی و مهتا میر مقتدایی، مرکز تحقیقات ساختمان مسکن، ۱۳۸۳
- ۱۸ یوسفی، ناصر، رویکردهای آموزشی در کار با کودکان خردسال، تهران مؤسسه پژوهشی کودکان دنیا، ۱۳۸۹

نشریات و سازمان‌ها

- ۱ دستورالعمل تأسیس، اداره و انحلال انواع مهدهای کودک، سازمان بهزیستی، ۱۳۹۰
- ۲ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ضوابط طراحی ساختمان‌های آموزشی، نشریه ۲۳۲
- ۳ سازمان نوسازی مدارس
- ۴ فصلنامه معماری ایران، دوره پنجم شماره ۱۷، تابستان ۱۳۸۳
- ۵ مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مراکز پیش از دبستان، شماره ۴۳۱۸، ۱۳۸۴
- ۶ قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی، مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۵/۱۰/۸

منابع انگلیسی

- 1 Dudek·Mark·Kindergarten Architecture·Glasgow Spon Press Zoco
- 2 Debby cryer·Thelma Harms·cathy Rilley·All about the EcErs·R·Publishing 2003
- 3 Seefeldt·Carol Greeting rooms of wonder·Grophon House 2002

